

at ikke en urimelig Konkurrence kan sætte den Dydighed, som de maatte søge at tilegne sig for at bringe det til Noget paa deres Omraade. Kan denne Lov bidrage dertil, skal det være mig hørt at stemme for den, men jeg vil haabe, dels at der optages nogle flere Bestemmelser i den, og dels, at nogle af de Bestemmelser, som her findes, blive noget omformede. — Der er et enkelt Forhold, som jeg endnu skal tillade mig at berøre, da det dog nok kan være tilladeligt at dvæle noget derved. I dette Lovforslag indskrænktes — og dette er jeg meget rede til at billige — Bevillingsmyndigheden paa dette Omraade, men naar vi beholde Afstandsbestemmelserne, vil der dog kunne fremkomme Vanskeligheder i visse Tilfælde, f. Ex., naar der bliver Tale om at oprette et lille Bencærtningssted indenfor Afstandsgrænsen. Jeg behøver her blot under den stærke Udvikling, som det lader til, at Jernveiene i Danmark ville faae, at nævne saadanne Stationer, der komme til at ligge indenfor den Afstand, som Næringsloven har opstillet. Hvor der oprettes saadanne Stationer, maa man dog billigvis kunde faae Noget at leve af, men dette kan ikke ske, saasnart der ingen Bevillingsmyndighed Hayes. Muligvis kan denne Mangel afhjælpes derved, at der i Loven optages en Bestemmelse om dette Forhold, en Bestemmelse, der maaske ogsaa burde omfatte Holdepladser for Sporvogne, Hestebaner osv. i Nærheden af Kjøbstæder. Men der kunde jo ogsaa i de Love, der gives om de paagældende Forhold, gjøres den fornødne Undtagelse fra Næringslovens Afstandsbestemmelser.

J. Nee: Jeg kan i det Væsentlige slutte mig til, hvad der er udtalt af det ærede Medlem for Høstet Amts 2den Valgkreds (Lund), ligesom ogsaa til, hvad der er sagt af det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Valgkreds (S. A. Hansen), og jeg skal derfor kun fremkomme med et Par ganske korte Bemærkninger. Medens jeg, forinden Næringsloven af 1857 udkom — ligesom ogsaa, forinden Høsterloven af 1856 var udkommen —, var af den Mening, at man burde indføre en større Næringsfrihed end den, som den Gang fandtes, saavel i Byerne som paa Landet, har jeg derimod altid været af den Mening, at man gik altfor vidt i 1856 og 1857. Et Princip, der i og for sig kan være fuldkommen rigtigt, kan, naar det gennemføres paa en uheldig Maade, faae sørgelige Følger, og saaledes tror jeg ogsaa, at det har havt uheldige Følger, at man gik saa hurtigt frem paa Frihedens Vej, som man den Gang gjorde. Det gaar her som i alle andre Forhold: gaar man for hurtigt frem, kommer der en Tid, hvor man skal gjøre Tilbagestrid, og det er derfor i Almindelighed ikke ønskeligt at gaa for hurtigt frem paa een Gang. De Forandringer, der ved det her foreliggende Lovforslag tilføjtes gjorte i Næringsloven, ere jo meget ubetydelige,

men jeg vil dog sige, at jeg ikke kan betragte dem saaledes, som det ærede Medlem for Kjøbenhavns 1ste Valgkreds (Kimestad) synes at betragte dem, nemlig at de kun skulde være en Beroligelse for Borgerne i Kjøbstæderne. Hvis dette var Tilfældet, vilde jeg ikke anse det for rigtigt at vedtage Loven, men jeg tror virkelig ogsaa, at denne vil være mere end en Beroligelse, jeg tror, at mange af de Principer, der ligge til Grund for Lovforslaget, ere retfærdige, og at man, fordi man i 1856 og 57 gik Byerne for nær, nu skylder det gjøre det her foreslaaede Strid. Jeg kan derfor kun glæde mig ved, at Lovforslaget er kommet frem. Angaaende Enkeltheberne i Lovforslaget skal jeg saa meget mindre udtale mig, som flere ærede Talere ere komne udførlig ind derpaa. Kun med Hensyn til et Punkt, nemlig Afkaffelsen af Krammarkeberne, skal jeg sige, at jeg navnlig for de mindre Næringsdrivendes Skyld har nogen Betænkelighed derved. Jeg skal stemme for Sagens Overgang til 2den Behandling.

L. Larsen: Der er en enkelt Side af den foreliggende Sag, hvorom jeg nok kunde ønske at henvende nogle Ord til Hinget; det er da navnlig angaaende § 2. Det staar saaledes for mig, at den Virksomhed, som Forbrugsforeningerne hidtil have udøvet rundt omkring i Befolkningen, er af den Art, at man, naar man ser paa den i dens Hovedtræk, kun kan glæde sig derover. Jeg anser det derfor ikke for heldigt, om man, saaledes som tilfjeldet i Lovforslaget, vilde underordne disse Foreninger de samme Regler og Lovbestemmelser, som gjælde for den almindelige Næringsdrift. Ser man paa Forholdene, som de ere rundt omkring paa Landet og vel ogsaa i Kjøbstæderne — jeg har imidlertid ikke et saa nyie Kjenndskab til disses Forhold —, da er det jo saa, at Smaa-folk, den arbejdende Klasse, i Regelen maa betale de højeste Priser og faar de daarligste Varer. Jeg vil dermed ingenlunde udtaste nogen Bebreidelse enten mod Kjøbmandene eller Høsterne, men kun fremsætte, hvad jeg tror virkelig er Forholdet. I en Tid, hvor det saa stærkt bliver gjort gjældende — og vel at mærke: bliver gjort gjældende med nogen Ret —, at Livsformødenhedernes Pris i ingen Henseende staar i Forhold til den Fortjeneste, den fattige Arbejder kan have, turde det vel være værd nogle at overtænke, om man ikke paa en eller anden Maade kunde bidrage til at lette Byrden for den arbejdende Klasse, og det er ganske vist, at Forbrugsforeningerne ere opstaaede som en ligefrem Følge af denne Lante, altsaa som Virkning af en Uarsag, der var tilstede. Disse Foreninger have ogsaa, saavidt jeg veed, gjort megen Gavn og bidraget til, at Smaa-folk paa mange Steder have kunnet faae ligesaa gode Varer og til ligesaa billige Priser; skjøndt de kun have været i Stand til at kjøbe i maad Kvantiteter, som de mere Bemidlede have været i Stand til at faae, skjøndt